

ARNHEMSCHE COURANT.

DONDERDAG 10 JUNI.

De prijs dezer Courant, dit geregeld vijfmaal wekelijks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donnesdag, Zaterdag en Zondag, is ƒ 1, 10 de drie maanden.

De prijs der Advertentiën is, van elk het vijf regels, ƒ 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Landhuishoudkundig congres. Tienden.

II.

Geneeswijze is hier alleen te verwachten, wanneer de tienden zullen opgeheven zijn; want hoe men ze veranderen moge, altijd zullen zij een zware last blijven. Men moet daarbij, echter, het regt van den tiendheffer in het oog houden. Eene afschaffing zonder vergoeding zou eene daad van brutaal geweld zijn, geheel in strijd met de beginselen van onzen tijd. Men kan er dus niet toe komen, dan door de tienden afkoopbaar te stellen. De tienden, vóór de invoering van ons Burgerlijk Wetboek gevestigd, zijn dit niet en het eerste, dat men dus te doen heeft, is den tiendpligtige de gelegenheid te openen zich van dien last te bevrijden. Het is waar, men brengt daardoor vermindering in de regten van den tiendheffer; maar het is billijk, dat zijn bijzonder belang wijke voor dat van het algemeen; hij wordt er, daarenboven, schadeloos voor gesteld.

NAPOLEON had de afkoopbaarheid der tienden reeds bij keizerlijk decreet, van 22 oktober 1814, ingesteld. De soevereine vorst hier dit besluit op, bij besluit van 22 oktober 1814, tot dat het nieuwe wetboek daaromtrent regels zou gesteld hebben. *Provisieel* dus: maar gelijk zoo vele andere zaken bij ons nog op *provisieelen* voet zijn, zoo ook dit; want wij kregen wel het Burgerlijk Wetboek, waarheen de soevereine vorst verwees, doch daarin werd omtrent den afkoop der bij de invoering bestaande tienden niets gezegd; integendeel, men werd daaromtrent naar de oude reglementen, overeenkomstig op gebruiken verwezen, welke van afkoopbaarheid niets wisten. Het is daarom te wenschen, dat de wetgever de bepalingen van »den vreemden geweldenaar,» welke door onze »heilrijke omwenteling» opgeheven werden, weder tot regel zal stellen.

Daarmede, echter, dient een andere maatregel gepaard te gaan; de van den oogst afhangerende en dus jaarlijks veranderinge tiende moet in eene vaste rente in geld of graan veranderen (1). Niet allen zijn in staat hunne tienden in geld af te koop; men moet dus ook voor

(1) De heer VAN ZUYLEN VAN NIEVELT schijnt van die meening, hij sprak van eene verandering der tienden in grondrente.

hen het bezwaar der tienden verminderen. Dit kan niet anders, dan door de tienden tot eene vaste rente te maken. Bij de bepaling van deze, zal op de opbrengst der laatste jaren gelet moeten worden, verminderd met de kosten, welke de tiendheffer nu niet meer voor de heffing behoeft te besteden. Men zal misschien aanmerken, dat die vaste rente in goede jaren den tiendpligtige voordeelig zijn, maar in slechte jaren bezwaren zal: maar reeds de vastheid der rente neemt veel van het nadeel, dat aan de tienden kleeft, weg. De landbouwer weet, wat hij te betalen heeft; hij weet, dat hij van het kapitaal en den arbeid, aan zijnen grond ten koste gelegd, niet langer zal behoeven op te brengen; maar dat de kosten, door hem besteed, de verbeteringen, door hem aangewend, ook hem alleen zullen te stade komen en hij, die niet met iemand, welke er niets voor deed, welke er niets aan besteedde, maar die, op grond van, hij weet niet, hoe oude overeenkomst, zich tiendheffer noemt, zal moeten deelen. Men kan die buitendien voor den rentpligtige ligter maken, zonder daarom den rentheffer te benadeelen, wanneer men, bij voorbeeld, de verandering vooral van tienden op granen, welke toch de meest algemeene zijn, de rente regelt naar de prijzen van het graan; zoodat er bij lage rente minder, bij hooge meer te betalen is.

Zulk eene verandering is reeds in de zeventiende eeuw in Schotland met goed gevolg beproefd. In het groothertogdom Hessen en in Beijeren heeft men dit voorbeeld in deze eeuw, met betrekking tot de dèmanale tienden, gevolgd, en bij die gelegenheid is het gebleken, hoe zwaar een last de kosten der heffing-zelve, zonder geldelijk voordeel voor den tiendheffer, daar op den tiendpligtige legden. In Hessen kon men eenen tiendlast van 236,000 florijnen in eene koornrente van 106,000 florijnen veranderen.

Misschien ware het ook goed den armeren landbouwer eene gelegenheid tot aflossing te openen, wanneer men hem, bij voorbeeld, toestond de tienden af te koop, door gedurende den tijd van vijftien jaren, iets langer of korter, eene dubbele rente op te brengen.

Hoewel overtuigd van het nadeel der tienden, waren er, echter, in de vergadering van het Landhuishoudkundig Congres,

die het opstellen van een adres aan den koning, ter bekoming eener regeling van dit punt, bij de wet afkeurden, aan anderen wilden opdragen. Met volkomen regt antwoordde hun een man, die bij meer gelegenheden getoond heeft, niet van praten maar van handelen te houden, de heer VAN ZUYLEN VAN ZWOLLE: »dat het hoog noodig was handen aan het werk te slaan en zich tot den koning tot afschaffing der tienden te wenden.» Toen men hem de weinige hoop op goeden uitslag dezer poging tegenwierp en zich beriep op het bekende adres van eenige landbouwers in Zuid-Beyeland, voerde hij daartegen met grond het: *gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo* aan.

En, inderdaad, wat zou er ook van de zaak worden, zoo de belanghebbenden niet zelve handen aan het werk sloegen? Eene regering, welke nimmer en van niets het initiatief weet te nemen, maar die men als met het zwaard op de borst tot het nemen van nuttige en heilzame maatregelen dwingen moet; die, in plaats van aan het hoofd der zaken te staan, daar, waar zij nog eenige werkzaamheid beoogt, dit alleen doet, wanneer men haar voortsleept; zulk eene regering heeft het in ruime mate noodig, dat men haar van meer dan eene zijde oproepe en in gebreke stelle, in de behoeften der natie te voorzien. Men loopt dan zeker gevaar op zwakheid en onbekwaamheid te stuiten, maar men heeft dan ten minste zich zelve niets te verwijten. Men kan dan bij den rampspoed des vaderlands zijne handen in onschuld wasschen. De troost is eene slechte, maar ons blijft hier geen andere.

Buitenlandsche berichten.

PRUISSEN.

Berlijn, 3 juni. De nieuwe wet op de drukpers, welke tot dus verre nog geen plaats in de bondsvergadering ter sprake en beraadslaging is gekomen, was den afzonderlijken Duitschen kabinetten op verdragen welken voet medegedeeld geworden. Tegenwoordig komen de antwoorden der onderscheidene regeringen daarop in en, naar men verneemt, moeten vele dier regeringen, met name die van Baden en Württemberg, bepaalde tegenbedenkingen tegen eene werkelijke ten-uitvoer-legging dier reeds sedert eeuwen gewenschte wet hebben in het midden gebracht.

— De koning is voor heden van Potsdam herwaarts gekomen, om, naar men algemeens gelooft, zoo spoedig mogelijk aangaande de in de nitting van heden te verwachten, voorscher belangrijke, eind-

stemmingen te worden ingelicht. Die beslissingen moeten, namelijk, van overwegenden invloed zijn op de toekomstige vorming en ontwikkeling onzer staatkundige instellingen.

Berlijn, 4 juni. Of de vraag der zoogenaamde beschermende rechten nog in de tweede curie tot eene grondige discussie leiden zal, moet men schier betwijfelen, uithoofde van de korten termijn, voor de zitting des landdags bepaald. Dat deze kwestie in onze tweede curie eene niet zoo algemeene ondersteuning zal vinden, als zulks voor en na in de Zuid-Duitsche Kamers plaats greep, daarvoor ligt de grond in het verschillende belang, hetwelk de afzonderlijke provincien in deze zaak moeten stellen. In ieder geval, zou het tot eene levendige tegenstrijdigheid ter zake dezer aangelegenheden komen, zoodra de vraag der beschermende rechten bij de tweede curie aan de orde van den dag kwam. Kwam het daartoe eerst in de laatste dagen des landdags, zoo ware het ligt mogelijk, dat de stemming daarover ten gunste dergenen uitviel, welke door hogere beschermende rechten, gepaard aan wederkerige- en differentiaal-rechten, het heil en de materiële welvaart des vaderlands meenen te kunnen bevorderen, omdat alsdan vele afgevaardigden, vooral uit de Oostelijke provincien, waarschijnlijk den landdag zullen verlaten hebben; want, naar wij vernemen, maken vele leden zich gereed ter afreise; zij schijnen daartoe slechts den uitslag der thans aanhangige debatten over de standelijke verordeningen van 3 februari te willen afwachten.

— Groot opzien baart hier de zelfmoord van den **Rechtspraak-Justitie-raad von Lüderitz**, ambtenaar van het openbaar ministerie bij het opper-censuur-gericht. Zwaarmoedigheid en tegenzin in het leven moesten den geachten heembe daartoe bewogen hebben. Hij was 45 jaren oud en een zeer kundig en bedrijvig man. Hij liet in zijne woning een schrijven achter, waarin hij de plaats aandeed; waar men hem vinden zou en men hem dan ook gevonden heeft, — in een greppel of sloot aan den publieken weg.

WURTEMBERG.

Afgaande de door hagelslag en onweersvlagen in het Wurtembergische aangerigte verwoestingen deelen wij thans de volgende berigten mede. Te Gündringen was het onweer reeds voorbij, toen er plotseling, uit de richting van Schielingen, eene witte stofwolk kwam opdruipen, welke het geheele dal als overdekte. Men wist niet, wat dit gefen zou, doch weldra vernam men het ruischen van wateren en het kraken van hout, boomten en gimmeren, waarop al spoedig groote waterstroomen volgden, zoodat het niet meer te betwijfelen viel, of er moest eene wolkbreuk hebben plaats gehad, welke de vreeslijkste verwoestingen had aangerigt. De eerste stroomen waters vberden kippen, gansen en eenden mede; daarop volgden paarden, vee, kassen, bedsteden, geheele boomten met wortel en tak, enz. Huiveringwekkend was het te zien, hoe koeijen en paarden met de golven worstelden en ontzettend was hun geroep en gejammer. De weiden waren opgevald met puin, steenen en hagelmassa's — van dese laatste sommigen ter hoogte van 5, ter lengte van 50 voeten; in den omtrek van Schielingen werden geheele rotsstukken af- en medegescheurd, van 10 tot 12 centenaars zwaarte. Te Hündersingen en elders volgde een orkaan-gelijke storm de wolkbreuk vooraf; de hagelkorrels waren groot als een hoenderei (?) en de daardoor getroffen personen werden min of meer zwaar gewond. Onder meer andere streken, werden Marbach, Hebertingen, Binswangen, Ertingen, Thalhof, Heiligkrewenthal, onderscheidene Alpengemeenten, onderanderen, Spaichinger en Tuttinger door het onweer en den hagelslag bezocht. Dat door hen en ander groot nadeel aan den oogst is toegebracht geworden, behoeft niet gezegd.

ENGLAND.

Londen, 5 juni. Uit Lissabon zijn hier berigten van 29, en uit Oporto van 30 mei ontvangen. Berichten komen hoofdzakelijk op het volgende neder. Nadat de drie stoombooten der Junta, welke laatstelijk uitsaaf, Ubei hadden gelegen, naar Oporto waren gestored, met het waarschijnlijkste doel om daar troepen in te nemen, ten einde eenen aanval tegen Lissabon te wagen, hebben de Engelsche, Fransche en Spaansche gevolmagtigden te Lissabon zich gehaast, om de uitvoering van dergelyk plan te verhinderen. Den 21sten mei is te Oporto eene Britsche oorlogstoomboot aangekomen, met despatches

waarin aan de Junta kennis gegeven werd, dat de scheepsmagt der verbondene mogendheden des noods met geweld het uitsloopen van schepen met troepen uit de Douro zou beletten, en waarbij de Junta tevens uitgenoodigd werd, om te berispen in eenen wapenstilstand tot 10 juni. Na eenige onderhandeling heeft de Junta den 27sten geantwoord, dat zij geen wapenstilstand wilde toestaan, dan onder zekere voorwaarden, en dat zij voornemens was, gevolmagtigden naar Lissabon te zenden, ten einde daar rechtstreeks met de koningin te onderhandelen. De markies van Loulé, aubergende oom der koningin, is met die zending belast. — Intusschen hebben een Portugeesch fregat en eene brik, welke het zoogenaamde blokkade-eskader van de Douro nitmaken, den 23sten zich voor Oporto verieend, en zijn daarop drie gewapende stoombooten der Junta naar zee gestevend, ten einde die vaartuigen te verdrijven. Van weerskanten zijn gedurende een paar uren ettelijke schoten gewisseld; maar daardoor is noch aan de eene, noch aan de andere zijde eenige schade geleden, en dit schijnverloof is geëindigd met het wegzeilen van het fregat en de brik. Volgens sommige berigten zouden ook daarna de drie bedoelde stoombooten der Junta weder zuidwaarts zijn gestevend; volgens andere, lagen dese vaartuigen den 30sten nog voor Oporto. In ieder geval stude, gelijk uit Lissabon berigt wordt, de Engelsche scheepsmagt alle verdere vijandelikheden van die of andere vaartuigen der opstandelingen verhinderen. In de genoemde hoofdstad is namelijk den 21sten de **Bulldog** uit Engeland aangekomen met het traktaat, waarbij Engeland, Frankrijk en Spanje zich met het Portugeesche bewind verbonden hebben tot eene gewapende tusschenkomst. Dit besluit der mogendheden heeft te Lissabon een einde gemaakt aan de groote bezorgheid der koningsgezinde partij, als welke zich vreesde, dat de opstand nu weldra zou gedempt worden.

Hier te lande vindt de gewapende tusschenkomst in de Portugeesche zaken steeds vele tegenstanders. Gisteren zou dese zaak in het Huis der Gemeenten behandeld zijn; maar de ministers hebben weten te bewerken, dat de heer **Tume** zijne daaromtrent aangekondigde motie heeft uitgesteld tot aanstaanden dinsdag, onder hetefte, dat zij de staatsstukken betrekkelijk dese aangelegenheden uiterlijk maandag avond zouden mededeelen. Intusschen heeft lord **Palmerston** verklaard, dat de tusschenkomst geenszins zal strekken, om een despotiek gezag in Portugal te vestigen, maar, integendeel, om aan dat land het genot der bij de constitutie verteende vrijheden te verzekeren.

FRANKRIJK.

Parijs, 6 juni. Men verzekert, dat de minister-raad over de aanvraag van den marschalek **Bugeaud** tot ontslag zonde beraadslaagd en besloten hebben, dat ontslag niet aan te nemen, maar dat men hem slechts een verlof van een jaar zonde toestaan.

— Eene petitie, door meer dan 2000 personen onderteekend en den vrijen invoer van granen en vee verzoekende, is door den heer **Gustave de Beaumont** bij de Kamer der Afgevaardigden ingediend.

— De liberale opposanten schijnen zich niet veel goeds te beloven van de regterordering tegen den heer **de Girardin** en willen het verlangde verlof weigeren, om hem voor de Kamer der Pairs te doen verschijnen, ten einde zich te verantwoorden. De bewindlieden daarentegen meenen, dat, nu de zaak eenmaal ter sprake is, gebragt, het verlof moet worden verleend, opdat moge, welke, wat er zij van de beschuldiging.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 8 juni. Heden maandag, even na 3 ure, is **Z. M. de koning**, vergezeld van hooftdeszelfs zoon, **Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden**, op het paleis Athier aangekomen en door de toegelooide volkscharen met een luid geroep begroet. Eenige oogenblikken later vertoonden Zijne Majesteit en **Z. K. H. de prins** zich op het balkon, om de zaamgestroomde menigte op het minzaamst te begroeten.

Rotterdam, 7 juni. Naar men vernoot, is het laantje van **van der Gaag**, nabij Delft, thans aan het bestuur van de Hollandsche spoorweg-maatschappij afgestaan geworden; weshalve de weg regtdoor zal kunnen worden gelegd.

Amsterdam, 8 juni. Ten gevolge van den afstand

van het laantje bij Delft aan het bestuur van de Hollandsche spoorweg-maatschappij, heeft men de delijk de hand aan het werk geslagen, om den weg regtdoor te leggen, en heeft men dezen nacht zovlijtig gearbeid, dat reeds heden de stoomtreinen, van Rotterdam komende, den regten weg hebben bereiden.

Wij zijn verzoekt geworden, bij dese gelegenheid te melden, dat de gevoerde procederes, ter zake van dit zoo dikwerf genoemde laantje, geenszins haren oorsprong hadden in persoonlijk belang van dezen of genen, maar alleen in de behoefte van het volkrijke gedeelte van de gemeente Heemstede, gelegen aan de Zandvaart, en van de gemeenten Berkenrode en Zandvoort, om, bij het volstrekt gemis der voorheen zoo menigvuldige middelen van vervoer, een halt te verkrijgen bij den Zandvoortsechen weg; — een verlaugen, hetwelk te billijkar werd geacht, vermits op de nu voltooide ijzerbaan vier stations worden aangelegd, op kortere afstanden, dan de genoemde weg van het station te Heemstede.

's Gravenhage, 8 juni. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van gisteren, is ingekomen een wets-ontwerp, houdende intrekking van den **accijns op het gemaal van de rogge**, en verhooping van eenige andere belastingen, ten einde in het daardoor te ontstaan verlies voor de schatkist te voorzien. De voornaamste bepalingen dezer wet zijn: De accijns op het gemaal van de rogge wordt afgeschaft.

Te rekenen van den dag, waarop deze wet in werking komt, wordt geen restitutie bij uitvoer van roggemeel of roggebrood verleend.

De belasting van het gemaal zal voortaan ook in Limburg niet meer bij administratie, maar bij collectie worden geheven.

De vrijdom van accijns voor tarwe en spelt, tot beestenvoeder bestemd, wordt opgeheven.

De rijks-opcenten op den **accijns van binnen- en buitenlandisch gedistilleerd**, en van wijnen, worden vermeerderd met 25 opcenten.

Dese vermeerderde opcenten zullen, ten aanzien van wijn, verschuldigd zijn van alle wijnen, die op of na 1 juni 1847, hetzij van buitenlands, hetzij uit binnenlandsche wijngaarden, onder de delijke beialing van den accijns worden ingeslagen.

De rijks-opcenten op het personeel worden over het dienstjaar mei 1847/1848 verhoogd met 20 opcenten; van de heffing dezer opcenten zullen echter vrijgesteld zijn behoeftigen, wier aanslagen op de kolieren in hoofsom minder beliepen dan:

f 45.00	in gemeenten met 48,000 of meer steten.
» 36.00	» » 36,000 tot 48,000
» 27.00	» » 24,000 » 36,000
» 22.50	» » 17,000 » 24,000
» 21.00	» » 12,000 » 17,000
» 19.00	» » 8,000 » 12,000
» 18.00	» » 5,000 » 8,000
» 16.50	» » 3,000 » 5,000
» 15.00	» » minder dan 3,000

Dese wet zal met 10. juli in werking komen.

— Volgens de memorie van toelichting blijft het bij de regering nog steeds een punt van overweging, of en in hoeverre het geheele beatande accijns-stelsel door andere belastingen zal kunnen vervangen worden.

Voorloopig, echter, heeft zij het minnigvergoerd, bij de tegenwoordige duurte der levensbehoeften, onverwijd in het belang der arbeidzame ingezetenen, over te gaan tot de afschaffing van den accijns op de rogge, en dien daer zoodanige belastingen te vervangen, welke minder op de mindere lagere klassen drukken.

Tevens heeft de regering, bij dese gelegenheid gebruik gemaakt, om de ingezetenen te ontfreien van de lastige en inderende formaliteiten, die aan het dekken met censent-biljet van de ter mailing bestemde, ontsaate granen en het afhalen der biljeten bij de ontvangers gepaard gaan.

Volgens eenen overgelegden staat raamt de regering het gemis voor de schatkist, uit de opheffing van den accijns op het gemaal van de rogge, met zegel en opcenten, op f 3,555,360. Daartegenover schat zij de vermeerderde opcenten van de verhoogde opcenten als volgt:

op het personeel 20 ope. f 541,600.
op het gedistilleerd en de wijnen 25 ope. » 1,008,750.

f 1,545,350.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich wederom bezig gehouden met het nader onderzoek van de ontwerpen van wet, uitmakende het Wetboek van Strafrecht.

Heden is in deze residentie de vijfde algemeene vergadering gehouden van de Broederschap der Notarissen, en wel in de zaak van de maatschappij *Diligentia*, in het Voorhout alhier.

Rotterdam, 8 juni. Men schrijft ons uit Kleef, dat men ons als zeker mededeelen kan, dat aldaar aan de betoogde magt uit 's Hage eene aanvraag is gericht, om den heer Verploegh (firma Godefroy) zoo lang in verzekering te houden, tot dat er uit Berlijn antwoord op het verzoek zal zijn gekomen, om hem, na hoorgestanen, aldaar in handen der Nederlandsche regering te doen komen. Het is te hopen, dat de aanvraag der Nederlandsche regering erussig gansoend zal zijn en de Pruisische niet weigeren aan te voldoen. Is het de regering van Nederland werkelijk ernst, dan is die weigering niet te vreezen. (N. R. C.)

Leiden, 7 juni. Het is aan de ijverige pogingen der politie om de misdadigers eene hand te geven op het voor te houden die gedurende eenigen tijd reeds hun bedrijf ongestoord uitoefenden. Zaterdag nacht begaven zich de officier en subliet-officier van de rechtbank, vergezeld van den commissaris van politie en verschuldene agenten, buiten de Zijlpoort en vonden, dicht bij de Spanjaardsburg, eene schuif, waarin zich elf personen bevonden van beide geslachten, van die hun tot woning diende. Uit de voorwerpen, welke men er aantrof, bleek het, dat deze menschen voornamelijk hun werk maken van het stelen van eenden uit de kooijen, streperijen en verdere diefstallen van verschillende aard. Zij waren ook voorzien van een aantal schietgeweren en andere wapentuigen, met welke zij zich nog eenigen tijd trachten te verdereven. Na enige schermutselingen echter werden zij allen gevangen genomen en naar de stad vervoerd. Het onderzoek terzake eener misdadiger genoomen hebben en, zondag morgen zijn vooitgevoerd. Heden morgen werden zij, gevangelijk naar het huis van 's Gravenstein, vervoerd.

Ingezonden stukken.

VERPLOEGH. — GODEFROY EN COMP. — Verkoop van posten.

Homburg, 5 juni.

Een nummer van den 's Gravenhaagschen *Aemo*, namelijk dat van 20 juni, het welk niet is in de uitwerkingen, is in de hand van een zeer veel opzien onder ons bezit. De aanmerking, inzonderheid, waarmede de *Rechtspraak* is over de commentariën. Hetgeen mij daaronder het meest tref, was de aanmerking van een grijsen hofraad: »Het is altoes erg, wanneer dergelijke vermoedens openlijk worden geuit; want zijn zij ook ongegrond, zoo blijkt het toch, dat er vermoedens van dien aard onder het publiek bestaan. Een hun naam de gelegenheid te baat, om met de onverschuldigde opvoeren van een post te doen en, althans, te worden geacht. Ziet, zende zij, in Frankrijk, het scandaaleuse proces van den generaal DESPAYS-CUBIANS, gewezen minister, en pair van Frankrijk, betrekkelijk omkooping van hooge ambtenaren; en sledaar thans in Nederland de regering beschuldigd van een zeer ge-compromitteerd of compromitterend persoon te hebben laten ontvlieden, en deszelfs uitlevering niet te vragen, om eende hem niet voor den regter te zien!

Welk de *Rechtspraak* schreef opzigens de weigering der Pruisische regering, om verzoeken uit te leveren, omdat zij daartoe geene gronden van algemeen volkenrechtlijken aard meent te vinden; alsmede omtrent haar aanbod aan de Nederlandsche regering, om den betrokken persoon over de grenzen te laten brengen, ten einde laatstgemelde hem aldan door hare politie son kaus

naem doet arresteren, »dat alles is ongegrond en dwaalbegrip.

Omdat regeringen elkander misdadigers of van misdadere beschuldigde personen uitleveren, is het volstrekt niet noodig, dat daartoe eenig traktaat of overeenkomst moet bestaan. Het is alleen een twijfel, met welken eener van oplitterij beschuldigde personen uit te leveren, indien die uitlevering aan eenen andere regering werd verzocht. Aan het aanbod om den persoon, wiens uitlevering men verlangt, over de grenzen, op Nederlandsch grondgebied te doen brengen, — kan geene kwestie geweest zijn. Indien echter — want ofschoon onwaarschijnlijk is het mogelijk — de Pruisische regering de uitlevering heeft geweigerd, dan, zeide een aanwezige Pruisisch rechtsgeleerde, moet het zijn, omdat de bedoelde persoon niet is beschuldigd, omdat er geene regterlijke uitspraak in Nederland tegen hem ingeseld is.

En, inderdaad, wanneer de redactoren, is er in Nederland eenige vervolging tegen VERPLOEGH ingeseld? Verlaat er eene aanklagte tegen hem? Het is uwe courante van 20 mei las ik; dat hij — »van dien bezit» beschuldigd wordt van oplitterij, door het zoogenaamd verkopen van posten. De omstandigheden omtrent dien VERPLOEGH of GODEFROY zijn mij niet genoegzaam bekend; ik geloof er bestond eene firma of huis van negocie onder dien naam ter bezorging, of verkoop van posten. Ik geloof de openlijke aankondigingen van dat huis, namelijk circulaire, in de dagbladen, werden door de politie, door de justitie, kortom, door de regering, lijdelijk toegezien; en toen de verantwoordelijkheid des publieks deswege te luidje werd, toen verdween VERPLOEGH. Zoo, mede, ging de zaak toe.

Maar nu vraag ik: Ondersteld, VERPLOEGH of GODEFROY verkocht posten, — kan men hem deswege van oplitterij beschuldigen? Heeft hij posten verkocht, of niet geleverd? Heeft hij den prijs onvrijwillig aan den afkoper verbonden te hebben vol daan?

Zoo ja, zeker, dan kan men hem van oplitterij beschuldigen. Maar zoo neen, zoo hij geen geld heeft genomen, zonder werkelijk den post te hebben verachaf, — dan, tenaant, er geene oplitterij. Doch weet ik niet, dat iemand deswege eene klacht tegen hem ingeleverd heeft. Voor zoo ver mij bekend is, is gevolgelyk VERPLOEGH ook niet beschuldigd. Zonder de klacht van een bedrogen persoon zou dan ook het publiek ministerie VANROOYEN of GODEFROY niet wel hebben kunnen vervolgen wegens oplitterij. Men kan niet zeggen: posten te bezorgen of verkoopen is onmogelyk; want het is seer mogelijk, dat iemand, wie ook, bij dezen of genen zeer hoog geplaatsten ambtenaar of persoon, invloed genoeg hebbe of vertrouwen genoeg genieet, om datzelve eenen post te doen opdragen aan denzelfden, welke hij daartoe aanbiedt.

Men kan niet zeggen: het is strafbaar; want welke wet verbiedt A. of B. zijnen invloed te doen gelden bij C. of D., ten einde aan E. of F. een post te doen bekomen? Maar, A. of B. goedvinden eene geldelijke belooning deswege te nemen, wat zou daarin strafbaar? Het is niet de overtuiging hadde, dat E. of F. den gewenschten post niet zoude geven, en dat men eene makelaar in posten wegens oplitterij zou kunnen vervolgen, bijaldien hij geen loon neemt, agter werkelijk verrijgte, en met gevolg bekomen dien post.

Maar is de makelaar niet strafbaar? (als anders is het met den koopman. De minister, of welke staatsdienaar, of wie ook, die zich tot het voordragen of benoemen voor een ambt laat omkopen, of tegen geweien en oerhuiging, laat verhalen, die zeker, is schuldig, en kan worden vervolgd, overeenkomstig artikel 177 van het Strafwetboek.

Ten einde dus dien schuldigen, dien eervergeten staatsdienaar — indien hij daarvan mogt — op het spoor te komen, hadde de regering — voelde zij zich onschuldig — den makelaar VERPLOEGH of GODEFROY moeten vervolgen, als verdacht van omkooping en luidens artikel 179 van den Code Penal.

Doet zij dit niet; vraagt zij deszelfs uitlevering niet; brengt zij hem niet voor den regter? — Dat zeker, schijnt het te blyken, dat zij deszelfs bedrijf goedkeurt, de bedoelde negocie toelicht, of

wel geene op hooge standpunten geplaatste personen compromitteren wil. Dit zal dan waarschijnlijk geregigheid zijn vin Nederlandschan zin.

Ik kan toch niet gelooven, dat het in Nederland, siets het ministerie van den heer DE JONGE VAN CAMPERNENHUYLAND, waar zou zijn geworden: *qu'il est avec Themis des accommodemens!* Wie weet, echter, of de thans betrokken persoon GODEFROY, VERPLOEGH of graaf ANDRINGA niet even veel onzorg inboezemt als die mysterieuse Spanjaard, die, een jaar geleden, in een der eerste hotels van 's Gravenhage, aan zijne tong en hand zoo veel vrijheid gaf?

Letternieuws.

Iets over Schoolgelden en Schoolfondsen; 56 pag., klein octavo. f 0.35.

Onder dezen titel is bij den boekhandelaar STRAERT KROON te Arnhem eene met zaakkennis geschrevene brochure in het licht gekomen, die vooral nu, in eenen tijd, waarin de zaak van het lager onderwijs in zoo velerlei opzigt besproken wordt en het pauperisme met doodenden arm, ook in ons vaderland, meer en meer om zich heen grijpt, en elk naar middelen uitziet, om dat alles vernielend kwaad in deszelfs voortgang te stuiten, en met woefel en tak uit te roeijen, dabbet belangrijk te noemen is.

De ons onbekende schryver wil, en met regt, eene der voornaamste oorzaken van dat kwaad gezocht hebben in de tegenwoordige ondoelmatige inrichting van het onderwijs en de opvoeding der jeugd hier te lande en het bepaaldelijk toegeschreven hebben aan de geringe zorg voor de ontwikkeling en vorming van het kind uit den behoefstigen stand. De schryver dringt daarom met nadruk aan op voorziening in eene zoo aangelegene behoefte en meent daartoe de algemeene daarstelling van schoolfondsen te moeten aanprijzen.

In het eerste gedeelte van dit geschrift handelt de schryver over den tegenwoordigen ongunstigen staat van het onderwijs in sommige streken van ons vaderland, en zet, als de bron daarvan, de *nadeelen, welke voortvloeyen uit het betalen van het schoolgeld door de ouders*, naauwkeurig uiteen.

Deze maatregel brengt, naar des schryvers meening, welke blykbaar op eigen ervaring en veeljarige ondervinding steunt, mede:

I. *Aanleiding tot oneenigheid en twist tusschen ouders en onderwijzers*, zoo over het niet maken van vorderigen in het leeren, als over het betalen van schoolgelden en het nalatig zijn in de veldoening van dezelve.

II. *De ouders willen het onderwijs naar hunnen zin geregeld hebben*. Deze wil het kind spoedig in het alternoodigste volleerd hebben al is het dan slechts oppervlakkig; een ander wil veel onderwezen hebben; een derde is een vijand van elke nieuwigheid; een vierde wil juist het tegendeel, en zoo wordt, door deze afhankelijkheid van den wil der ouders, het handhaven van tucht en orde en de opvolging eener behoerlyke klassificatie onmogelyk gemaakt.

III. *Schoolverzuim, ongeregeld bijwonen van het onderwijs*, zoo, om, zoo als het althans heet, bij den veldarbeid tegenwoordig te zijn, doch inderdaad om materieel voordeel van hunne kinderen te trekken, waardoor de schoolbanken gedurende de zomermaanden bijna geheel ledig blyven, als niet verregaande lahagheid en geringschatting van het onderwijs.

IV. *Het te vroeg verlaten der school*, om daardoor eenig geldelyk voordeel te bejagen, of om andere nietabeduidende redenen; doch, waardoor is elk geval aan het onderwijs alle vastheid en duurzaamheid, elke vrucht voor de toekomst wordt ontnomen, en hetwelk als eene voornaamste oorzaak van het vervliegen der op de school aangeleerde kundigheden moet beschouwd worden.

Al deze verschillende punten zijn door den schryver met zooveel kennis van zaken, met zooveel juistheid en oerhuiging ontwikkeld, dat het ons, om het belang der zaak, leed is, dat de beperktheid van ons beatek ons niet vergunt, meer dan eene bloote uiteenzetting van derzelver rijken inhoud te geven. Alleen mogge wij niet voorbij aan te werken, dat de bevoegdheid des ouders omtrent het onderwijs, waaraan de schryver in het eerste gedeelte gewaagt, meer algemeen ten platten lande heerschende is dan wel in de groote steden, waarvan de re-

(1) Hier wij zijn niet de eenigen, die onderstellen, dat er hier eene enigszins afzigtelijk schandaal, eenige monderachtige onzedelijkheid schuilt.

den moet gezocht worden in de mindere helderheid van denk- en zienwijze der plattelands-bewoners een natuurlijk gevolg van hunnen lagere trap van beschaving en verstandsonwikkeling; waardoor echter het kwaad niet als verminderd, maar veelers als verergerd en meer algemeen heerschende moet beschouwd worden.

Na alzo de nadeslen te hebben ontzouwd, welke uit de tegenwoordige inrigting van het lager onderwijs en wol bepaaldelijk uit de betaling van de schoolgelden door de ouders moeten voortvloeijen, gaat de schrijver in het tweede gedeelte van dit werkje over tot de beschouwing der schoolfondsen en begint in het 1ste hoofdstuk met de noodzakelijkheid van een goed opvoedend onderwijs met krachtige trekken in het licht te stellen, als de bron van volksgefluk en het middel tot veredeling van de laagste klasse des volks en even daardoor tot voorkoming van toeneemend pauperisme.

Als een eerste schrede, om tot een goed, algemeen en meer vruchtbaar onderwijs te geraken, wordt de afschaffing van het betalen van de schoolgelden door de ouders en de instelling van algemeene schoolfondsen voorgesteld, van welke de inrigting in het 2de hoofdstuk wordt omschreven. Het onderwijs is een zaak van algemeen maatschappelijk belang, daarom moeten ook alle leden der maatschappij voor 'zob terre zij hiertoe in staat zijn, in de kosten dragen en de som, daarvoor benoodigd, moet, even als alle andere gemeentelijke lasten, worden omgeslagen, doch zoo, dat de ijver van den onderwijzer geen gesaar loopt, vermindert of uitgedoofd te worden.

In het 3de hoofdstuk worden de voordeelen der schoolfondsen oordeelkundig en naar waarheid geschilderd, en ten bewijze van derzelve geldigheid, op drie plaatsen gewezen, waar dergelijke inrigtingen reeds bestaan.

In het 4de hoofdstuk wordt uit den inhoud van verschillende reglementen en wetten op het lager onderwijs in ons vaderland bevesten, dat de schoolfondsen niet vreemd zijn aan onze wetgeving op het lager onderwijs, terwijl daarin tevens wordt aangegeven, hoezeer de regering met de zaak der schoolfondsen is ingecommen en derzelve algemeene invoering steeds als wenschelijk heeft beschouwd.

Eindelijk is het 5de of laatste hoofdstuk toegewijd aan de oplossing van eenige bedenkingen tegen de daarstelling van schoolfondsen, welke alle op de meest voldoende wijze worden uit den weg geruimd of wederlegd.

De schrijver eindigt met de betuiging: «dat daer volksonderwijs ter harte genomen en niet opgeveerd worde aan de noodzakelijkheid, om, zoo veel immer mogelijk, op de staatsuitgaven te bezuinigen. Elke uitgave van dat onderwijs brengt honderdjarige renten op; elke bezuiniging of inkrimping van die uitgaven is een schrede te meer op den weg, die tot sloping van het geheele volksbestaan leidt»

Wij stemmen volkomen met dien wensch des schrijvers in en zeggen hem dank voor de moeite, aan dit werkje besteed, waardoor velen een helder inzicht in de tegenwoordig zoo veel besprokene zaak der schoolfondsen zal zijn gegoten en de schrijver ongetwijfeld velen aan zich zal hebben verplicht.

Wij betelen daarom aan allen, die het met het vaderlandsche onderwijs wel meenen, de lezing van dit werkje dringend aan; inzonderheid aan de gemeente besturen, die zoo veel tot den bloef van het onderwijs kunnen bijdragen, en die in dit gewest eerlang wellicht zullen geroepen worden, om over de daarstelling van schoolfondsen hunne gevoelens te openbaren.

Weldadigheid.

OMMEREN in de NEDER-BETUWE.

Met dankbare vreugde in God, en innige erkentelijkheid jegens de weldoers onzer noodlijdende dorpelingen, geven wij door deze kennis, dat tot derzelve ondersteuning, tot nu toe, bij ons ontvangen zijn: — door bezorging van ds. de Voogt te Amsterdam, f 100; door die van ds. Hooyjer, te Zalt-Bommel, f 249,50; van N. N. te Sp. f 10; van N. N. te Rh. f 250; van N. N. te Amer. f 5; van mr. de H. f 5; van mev. van E. f 5; van A. Z. uit Arnhem, f 1,224; van H. H. S. uit Wageningen, f 5; door bezorging van ds. Mol. uit 's Hage, f 136,50; van A. A. A. f 150; van den heer J. M. te Z. f 10.

God bewege nog veler hartep ter vervulling der dringende behoeften in deze gemeente!

R. VAN BEUNINGEN VAN HELSDINGEN, Predikant.

D. H. J. VAN DER WEEDE, Besturend Diaken.

Behalve bovengemelde giften zijn mij heden, door ds. Doornburgh van Rotterdam, f 50, en door N. N. uit W. toegelaten f 20, zullende deze gelden, ter mijner bijzondere beschikking gesteld, naar der edele gevers bedoelingen door mij besteed worden.

Ommereu, 7 Juni 1847.

R. VAN BEUNINGEN VAN HELSDINGEN.

ROSEN in de BOMMELERVAARD.

Sedert ons laatste bericht, is ons, behalve een aanzienlijke gift van ds. Hooyjer, waardoor de arm-meesters zijn in staat gesteld, de armen te verzorgen tot ultimo juni, nog geworden, voor den noodlijdenden in deze gemeente, het volgende: Door ds. Hooyjer van den uitgever der Prov. Priesche Courant f 10; en f 250, gecollecteerd te Utrecht, voor de on-

gelukkige armen te Rossum, van ds. Macalester, uit Arnhem f 15 door ds. Steenmeijer; uit Utrecht f 32 door ds. Jorissen. Nog van ds. Macalester een mud erwten. — Verder ontvingen wij uit Arnhem van ds. Schröder f 20; van ds. de Meijer van N. N. 55; en, uit een spaarpot f 125. Uit Amsterdam van P. B. G. f 25. Uit Nijmegen van mej. P. v. D. een munthijet groot f 5. Uit Zalt-Bommel een munthijet groot f 10. Wij hebben bezorgd f 8, gezonden door ds. de Meijer, gecollecteerd te Arnhem voor Neder-Hemert.

De edele gevers, die ook onze plaats bijzonder gedachtig waren, zeggen wij onzen opgetogen dank, en geven hier de verzekering, dat hunne giften, overeenkomstig hun verlangen, zoo als hetzelfde door hen meestal schriftelijk was uitgedrukt, zijn besteed.

4 Juni 1847.

W. VAN BEUNINGEN, Predikant.

D. J. VAN DER KAMF, Burgemeester.

Met hartelijke dankzegging is door den ondergeteekende voor de behoeften in deze gemeente ontvangen van ds. Hooyjer, predikant te Zalt-Bommel, de som van f 200. — Wij bevelen dezelve verder aan de barmhartigheid onze landgenooten aan, die, in deze dagen van kommer en gebrek, deze edele deugd op de treffendste wijze hebben beoefend.

Onder de hulpbehoevende gemeenten in Gelderland, behoort ook de gemeente Opheusden, en hoewel in den afgelopen winter de nood hoog was, door de mislukking van den aardappelen-oogst, waaraan Opheusden in een ruime mate gedeeld heeft, zoo hebben wij, echter, met eigen middelen geholpen, en in de dringende behoeften van sterfvelden voorzien, die anders eene proef des hongers zouden geworden zijn. Maar nu zijn onze middelen geheel uitgeput. Alles, waarover wij konden beschikken, is gebruikt, en sedert drie weken zijn meer dan vijftig huisgezinnen zonder eenige ondersteuning aan hun treurig lot overgelaten, waarvan vele leden waggelende en opgezwellen daarhenen gaan; door het gemis van voedzame spijs, en het gebruik van datgene, dat voor hunne gezondheid na-deelig is, en op wier vermagerd gelaat zichtbaar is hoe hoog de nood, bij hen is geklommen. — Landgenooten! Mede-christenen! die aan andere gemeenten zoo overvloedig gegeven hebt, dat velen zelfs voor verdere giften hebben bedankt, zonder ook van het uwe iets af voor onze behoeften, die, door nood en kommer gedreven, ook tot u de toelugt nemen, en laten zij door uw liefdadigheid in staat gesteld worden, om, zooda er zich werk voor hen opdoet, met vernieuwd moed weder eens bete broods voor hun behoeftig huisgezin te verdienen. — Die God, die den blymoedigen gever liefheeft, zal uw liefste-werk rijkelijk vergelden, en gij zult den vurigen dank der door u beweldadigden ook in deze gemeente in de ruimste mate inoogsten.

Opheusden (Neder-Betuwe), 7 Juni 1847.

Z. TH. DE JONGH, Predikant.

De Wel Eerwaarde Zeergeleerde heeren DD. W. J. de Maackay en Kortenhof Smit, te Amsterdam; van Doersburg, te Rotterdam; Molhuizer, Huijdecoper en Ruitenschild, te 's Hage; Jorissen en Franken, te Utrecht; Steenmeijer, te Arnhem, en Molhuizer, te Deventer, zullen zich volgaarne met den ontvangst der liefdegiften willen belasten.

Advertentiën.

Getrouwd:

ARNHEM, den 26ten Junij, 1847.
J. W. FAKKELDEIJ, Med. Doct. te Emmerik, en A. M. T. KETELAAR, Konige Kennisgeving.

Op den 26ten Junij, 1847 overleed ABETHA CHRISTINA JOHANNA VAN EEL, geliefde Echtgenoot van

ARNHEM, den 26ten Junij, 1847.
FRED. ROMELIJN, Pl. Apotheker en Droogist.

Eenige kennisgeving van Arent en Bekenden.

Men is voornemens, uit kracht van opherroepelijke volmagt, door den Notaris Mr. J. B. NIJHOFF, gevestigd te Arnhem, op den 26ten Junij en 10den Julij 1847, des middags om 6 ure, in de herberg de Stoomboot, bij het Veer te Westervoor, in het openbaar te veilen en finaal te verkoopen:

Eene HOFSTED, aan den groeten weg aldaar, bestaande in HUIS en SMEDERIJ, benevens TUIN, BOOMGAARD en BOUWLAND, groot 48 Ronden en 80 Eilen. — Eigenaar en bewoner H. KATEMAN.

Te aanvaarden den 1sten November aansluitende. — De veilconditiën liggen ter inzage bij benoemden Notaris.

AANZIENLIJKE VERKOOPING

LANDGOEDEREN.

Ten gevolge regerlijke autorisatie, zullen, op Woensdag, den 16den Junij 1847, bij inzate, op hoogen, en op den 30sten derzelfde maand, bij tebslag, terkens des middags om elf uur, ten huize van H. J. NOL, te Silvelde, ten overstaan van den te Ganderingen residerenden Notaris KOLE-SCHOTEN, geveild en verkocht worden:

No. 1. De kapitale BOUWPLAATS, de Smagsteede op den Heuvel tot Wisch, gelegen bij

Ellen vador Teborgh, in het Graafschap Zutphen, in Gelderland, grenzende oeverzijds aan de rivier den Ouden IJssel, en anderzijds aan de goederen van den Souverein Vorst VAN ROENZOLLERN SIGMUNDINGEN, en bestaande in het BOUWMANSHUIS, SCHUREN, KOORNBERG en verdere OPSTAND, ERF, HOF, BOOMGAARD, BOUW en WELLANDEN, alles aan en bij elkander geliggen, ter kadastrale grootte van 70 Banders, 89 Ronden en 10 Eilen, houdende KLEIGRONDEN, waarvan meer dan de helft WEIDELAND.

No. 2. Een wel aangelegd en goed beest ERKEN AKKERMAALS BOSCH, met drie WALLEN, omgeven, beest met goed in trek zijnde POPULIEREN. Voorts daaraangelegen kamp BOUWLAND en HUISPLAATS; dit perceel, de Kroetskamp genaamd, gelegen in Gaanderen, gemeente Athel, Dostinahem, kadastraal groot 12 Banders, 79 Ronden en 80 Eilen.

No. 3. Eene KATERSTED, het Wagmeesters-slag genaamd, gelegen onder Silvelde, bij Teborgh, bestaande in HUIS, ERF, BOOMGAARD, BOUW en WEIDELANDEN, omgeven van in godden staande BOOMEN, en verder HOITGEWAS; groot 3 Banders, 27 Ronden en 10 Eilen.

De veilconditiën zulle, met de bewijzen van eigendom, acht dagen voor de inzate en vervolgens ter zitting, liggen ten kantore van genoemden Notaris, bij wien nadere informatie te bekomen zijn. — Brieven franco.

VERKOOP van 5 Banders, 84 Ronden en 90 Eilen BOUW en WEIDELAND, gelegen aan den Zandweg, 10 minuten van het Dorp Duijck, doch in de Gemeente Groessen en Loo, Sectie A, Nos. 117, 118 en 119.

Deze Verkoop zal plaats hebben in twee veilingen, op Woensdagen den 16den en 30sten Junij 1847, des voormiddags om 11 ure, ten huize van de Wed. BONGERS, te Duijck en ten overstaan van den Notaris PHILIPSTON, te Zandvliet, bij wien inlichtingen te bekomen zijn.

De door Z. M. den Koning geotroijeerde en door de voornaamste Architecten album aanbevolen MUURVERF, uit de Fabriek van den Heer E. H. VAN SOMEREN, te Rotterdam, dienende ter beveiliging van Muren tegen rochtigen, salpeterigen en roetvlekkerigen doorslag, is alhier te bekomen bij den Ondergeteekende, bij wien te gedrukte berigten, alsmede alle inlichtingen wegens de hoogsteenvoudige wijze van aanwending te bekomen zijn.

Arnhem, 9 Junij 1847.

STOOMVAART

VOOR DE

NEDER- EN MIDDEN-RIJN.

DUSSELDORPSCHE

MAATSCHAPPIJ.

Dienst met de snelvarende Stoombooten Victoria, Mathilde, Elisabeth, Stadt Bonn en Gutenbergr. Van Arnhem naar Rotterdam: Elken Zondag, Dingsdag, Donderdag en Vrijdag, des morgens ten 9 ure. Van Rotterdam naar Arnhem: Elken Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, des middags ten 6 1/2 ure en Van Arnhem naar Mannheim: Elken Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, des namiddags ten 3 1/2 ure. Nadere inlichtingen geven de Agenten.

C. BALCK, Agent.

RIJN- EN BISSEL- STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling voor de maand Junij 1847. Van Arnhem naar Emmerik, Wesel, Bisseldorp en Keulen: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur; in correspondentie met den tweeden Spoorstroom naar Amsterdam. Van Keulen naar Bisseldorp, Wesel en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des avonds om 8 uur; in correspondentie met den derden of vierden Spoorstroom naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage. Van Arnhem naar Doornburgh, Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 11 uur; na aankomst van den eersten Spoorstroom van Amsterdam. Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Doornburgh en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 3 uur; in correspondentie met den derden Spoorstroom van Arnhem naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 9 Junij 2 R 5 Palm 3 Duim: gsv. O. D. gev. 6, 1/2

Te Arnhem, bij C. A. THIBME, Boekdrukker.